

FUZULI'NIN "HADIKATU'S-SUEDA" ESERİNİN İLMÎ-TENKÎDÎ METİNLERİ ÜZERİNE

Dr. Ataemi MİRZAYEV

ÖZET

Hadikatü's-süeda, Fuzûlî'nin defalarca istinsah edilerek hemen hemen bütün kültür merkezlerine yayılmış en meşhur eserlerinden biridir. Dünya kütüphanelerinin bir çoğunda bulunan eserin en eski elyazması Konya'da bulunmaktadır. 1845 yılında Kahire'de, 1855'ten itibaren ise İstanbul'da 7 defa basılan eserin ilmî-tenkîdî metni, karşılaştırma zamanı farklılıkların ortaya çıkması dolayısıyla, şimdiye kadar mükemmel bir şekilde ortaya konulamamıştır. Bu makalede Şeyma Güngör'ün 1987 yılında neşrettiği Fuzulî'ye ait Hadikatü's-süeda baskısının ilmî-tenkîdî metni üzerindeki dikkatler dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Fuzûlî, Hadîka, Metin, Tenkid, Neşir, Nüsha, Fark

Fuzûlî'nin *Hadikatü's-süeda* eseri, yazıldığı devirden şu ana kadar dünyaca yaygınlaşarak yazarına büyük ün kazandırmıştır. Kitabın yüzü kaç defa katiplerce çoğaltılmış ve türlü memleketlerde yayılmıştır.

Dünya kütüphanelerinde kitabın yaklaşık 250 nüshası bulunmaktadır. Kitabın elyazmaları içerisinde en eskisi 954/1447 yılına ait Konya nüshası sayılmaktadır. Bu eser ilk defa 1261/1845 yılında Kahire'de, daha sonra 1271/1855 -1304/1887 yılları içinde de 7 defa İstanbul'da basılmıştır.

Eserin el yazma ve basma nüshalarının sayısı pek fazladır. Bu bir taraftan eserin ilmî-tenkîdî metninin yapılması için önemli olduğu halde, diğer taraftan da araştırmada zorluklara yol açıyor, onu engelliyor. Çünkü tüm nüshalarda karşılaştırma zamanı farklılıklar ortaya çıkar, onların hangisinin doğru olduğunu belirlemek ise zordur.

Hadikatü 's-süeda'nın ilmî-tenkîdî metnlerinin hazırlanması için bir takım değerli işler yapılmıştır. Yapılan işler, araştırmalar arasında Türkiyeli bilgin, Dr. Şeyma Güngör'ün 1987 yılında Ankara'da bastırıldığı ilmî-tenkîdî metni çok büyük zahmetin ürünü olduğundan ayrı önem taşır. Çünkü yazarın muteber kaynaklara dayanarak kitaba koyduğu önsöz ve hazırladığı metin *Hadikatü's-süeda'nın* gelecek araştırmaları ve basılmasında önemli rol oynamıştır. Onun dört el yazması ve bir basma, ayrıca, yardımcı iki el yazma nüshasına dayanarak hazırladığı metin, bilim âleminde, *Hadikatü's-süeda'nın* araştırılması işinde yeni bir sayfa sayılabilir. Daha sonra bu işin başarılı devamı olarak Prof. Hamit Memmedzâde'nin 1996 yılında yayınladığı üç el yazma ve bir basma (Şeyma Güngör) nüshası esasında hazırladığı altı ciltlik Fuzûlî eserlerinin altıncı cildine dahil olan *Hadikatü's-süeda* eserinin ilmî-tenkîdî metnini gösterebiliriz.

Büyük ve ağır zahmet sonucu ortaya çıkan bu işin gerçekten *Hadikatü 's-süeda'nın* basılması işinde çok başarılı bir adım olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü Dr. Şeyma Güngör'ün hazırladığı metinde farklı nüshalarında kaydedilen, fakat ana metinde bulunmayan bir kısım kelime ve ifade ilk defa bu basımda ana metinde yer almış ve Fuzûlî üslûbu yeniden değerlendirilmiştir.

Fakat Hüseyin Vaiz Kâşîfî'nin *Ravzatü 'ş-şüheda* eserinin serbest tercümesi sayılan *Hadikatü's-süeda*

eserini karşılaştırınca şöyle bir fikir ortaya çıkıyor: *Hadikatü's-süeda'nın* Fuzûlî tarafından yazılan nüshası daha belirlenmediği için ilmî-tenkîdî metnlerinin hazırlanmasında hangi farklı kelime ve ifadenin ana metne girip-girmediğini belirlemek için *Ravzatü'ş-şüheda'dan* faydalanmanın önemi vardır. Çünkü Fuzûlî *Hadikatü's-süeda* eserini Kâşîfî'den çevirdiği için oradaki bir kısım kelime ve ifadeleri de tabî ki asıl nüshada olduğu gibi korumuştur. Bu ise *Hadikatü 's-süeda'nın* orijinal bir eser değil, *Ravzatü'ş-şüheda'dan* çeviri olduğunu bir daha onaylıyor.

Ne yazık ki, *Hadikatü's-süeda'nın* yukarıda ismini andığımız ilmî-tenkîdî metnileri yapıldığı zaman *Ravzatü'ş-şüheda* yardımcı nüsha gibi kullanılmamış ve sonuçta ana metinde verilmesi gereken bir kısım kelime ve ifade sadece nüsha farklılığında gösterilmiştir.

Hadikatü's-süeda'nın her iki-tenkidi metninde ikinci babın ikinci bölümü "Fasl-ı şehâdet-i Hamza"da Muhammed Peygamber'in amcasını öldüren şahsın ismi "Habeşî" olarak geçmektedir ve tüm makamlarda ana nüshaya özel isim gibi "Habeşî" dahil olduğu halde, "Vahşi" ismini sadece nüsha farklarında görebiliyoruz (Güngör, 1987: 99-100; Memmedzâde, 1996: 76-77). Gerçekte ise Hamza'yı öldüren şahsın ismi Vahşi olmuştur. Habeşî özel isim değil, bu sadece onun Habeşistan'dan geldiğine ve derisinin siyah olmasına işarettir. Bu yüzden de ana metne giren "Habeşî" isminin tüm makamlarda nüsha farkı gibi gösterilerek "Vahşi" kelimesiyle değiştirilmesi gerekiyor. Mirsaleh Hüseyinî tarafından derlenmiş ve 1373/1994 yılında Tahran'da yayınlanmış *Hadikatü's-süeda* eserinin metninde tüm makamlarda ana metne "Vahşi" ismi dahil edilmiş, "Habeşî" ismi ise sadece nüsha farklarında hatırlanmıştır (Hüseyinî, 1373: 158-159). Türkiye'de basılan *Hadikatü's-süeda* eserinin sadeleştirilmiş metninde de "Habeşî" değil, "Vahşi" ismine rastlıyoruz (Bayoğlu, 1986: 87-88).

Kâşîfî'nin *Ravzatü'ş-şüheda* eserinde Hamza'nın katili gibi "Vahşi" isminin kullandığını hatırlatmak yerinde olur. Örneğin, eserdeki bu cümleyi ele alalım: «Cobeyr bin Motem ... golami daşt Habeşî ke u ra Vahşî goftend» (Kâşîfî, 1325: 67). (Cübeyr bin Mütem'in Habeşî [Habeşistanlı veya siyah derili adam kastediliyor] bir kulunu [hizmetçisi] vardı ki, ona Vahşi derlerdi). Diğer

makamlarda da eserde bir tek Vahşi ismi kullanılmaktadır. Bu verilere ve el yazma nüshalarına dayanarak *Hadikatü 's-süeda'nın* ilmî-tenkîdî metni hazırlandığı sırada ana metne "Vahşi" isminin girmesi, "Habeşi" isminin ise nüsha farklarında verilmesinin gerektiği fikrini öneriyoruz.

Başka bir örnek verelim. Her iki tenkidi metinde Peygamber Aleyhi's-selamın ölümünden önce sahabeleriyle yaptığı konuşmasında şöyle bir cümle dikkati çekiyor: «*Didiler: Ne came ile cism-i mübarekünü defn idelüm?*» (Güngör, 1987: 121; Memmedzâde, 1996: 91).

Dr. Şeyma Güngör nüsha farklarında "defin" kelimesi yerine "kefen" kelimesini kullanmıştır. Prof. Hamit Memmedzâde ise hiç bir nüsha farkı göstermiyor. Çünkü onun kullandığı metinlerde bu kelimeyle ilgili hiç bir fark yoktur.

Şu faktör, kitabın önsözünde onun yazmış olduğu düşüncesinin ilmi açıdan doğruluğuna kuşku uyandırıyor. O yazıyor: *Hadikatü 's-süeda* türlü katiblerce kopyalandığı zaman her katip mensup olduğu bölgenin dil özelliklerini kendi yazısında yansıtmıştır.

Bundan dolayıdır ki, tenkidi metnin hazırlanmasında fazla nüshayı kullanmak esere hiç bir fayda kazandırmıyor, sadece farkları ve hem de çoğu zaman harf farklılıklarının fazlalaşmasına yol açıyor (Memmedzâde, 1996: 6).

Gerçekte ise mantık yönünden her iki ilmî-tenkîdî metinde verilmiş "defin" kelimesinin yerine "kefen" kelimesinin kullanılması gerekiyor. Sahabelerin Peygamber Efendimiz'e sordukları sorular ve aldıkları cevaplar böyle düşünmemize imkân tanıyor. Onların soruları gusül, kefen, mezarın yeri, namaz, cesedin mezara kim tarafından verilmesiyle ilgilidir. Örnek verdiğimiz soru ikinciydi. Belli olduğu gibi ceset, gusül olunduktan sonra kefene tutuluyor ve sahabelerin soruları da kefenle ilgiliydi. Peygamber Efendimiz'in cevabından da söz konusu kefen olduğu belli oluyor. Peygamber Aleyhi's-selam «*Egnümdeki cübbe ile*» cevabını veriyor (Memmedzâde, 1996: 91). ikinci cümle de bunu tasdikliyor: «*Ve eğer Misri hulleler ve Yemeni cameler dahi olsa, caizdir*» (Memmedzâde, 1996: 91). Bu makamı *Ravzatü's-şüheda* ile karşılaştırdığımız zaman fikrin gerçekliğine hiç bir kuşku kalmıyor. Çünkü Fuzûlî bu cümleyi

olduğu gibi çevirmiştir.

Ravzatü's-şüheda'da cümle şöyledir: «*Goftend: der çe came tora kefen konim?*» (Kâşifi, 1325: 83) (Söylediler ki, seni hangi elbiseyle kefene tutalım?). Görüldüğü gibi tenkidi metni yapılırken "defin" kelimesi yerine "kefen" kelimesi ana metine girmeliydi.

Hakkında konuştuğumuz ilmî-tenkîdî metinlerine giren bir kısım kelime ve ifadeleri kesinleştirmek *Ravzatü's-şüheda* ile mukayesede kabil olmasa da el yazısı nüshalarının karşılaştırılmasıyla mümkündür. Örneğin, Şeyma Güngör'ün derlediği metinde şöyle bir mısraya rastlıyoruz:

*Ger cihana mümkün olaydı bega,
Terk idüp gitmezdi andan Mustafa*

(Güngör, 1987:13).

H. Memmedzâde'nin (1996: 104) metninde ise o mısralar şöyledir:

*Ger cihanda mümkün olsaydı bega,
Terk edip gitmezdi andan Mustafa.*

Burada münakaşaya yol açan ilk mısradaki "cihana" ve "olaydı" kelimelerdir. Görüldüğü gibi H. Memmedzâde Şeyma Güngör'ün metninde kullanılan "olaydı" kelimesini "olsaydı" şeklinde vermiştir. Aslında bunun şöyle, yani "olsaydı" şeklinde yazılması gerekiyordu, çünkü fikir gösterilen mısralarda şart cümlesiyle ifade olunmuştur ve "ger" kelimesi "olmak" fiilinin şarta bağlı olmasını ister.

Hadikatü 's-süeda'nın başka basma nüshalarında da bu kelimenin "olsaydı" şeklinde verilmesi tesadüf değildir (Bayoğlu, 1986: 116; Kâşifi, 1325: 220; Aliyev, 1993: 158). Daha sonra H. Memmedzâde nüsha farkı gibi "cihana" kelimesinin Tebriz nüshasında "cihanda" şeklinde olduğunu yazıyor. Gerçekten ana metne "cihanda" kelimesi kullanılmalıydı, çünkü anlam "bega"nın (ebediyetin) mümkün olacağı yeri belirten "cihan" kelimesinin ismin kalma halinde gelmesini talep ediyor. Ve kelime, Mirsaleh Hüseyinî ve Sabir Aliyev'in yayınlamış oldukları metinlerde de "cihanda" şeklinde yazılmıştır (Kâşifi, 1325: 220; Aliyev, 1993:158). Bu yüzden de ana metinde şiirin şöyle olması gerekiyordu:

*Ger cihanda mümkün olsaydı bega,
Terk edip gitmezdi andan Mustafa.*

Böylece, tüm söylediklerimizden şöyle bir sonuca varılabilir ki, *Hadikatü 's-süeda* eserinin ilmî-tenkîdî metni hazırlandığı zaman bir kısım kelime ve ifadenin tespit olunması için Hüseyin Vaiz

Kâşîfî'nin *Ravzatü 'ş-şüheda* eserinin ve *Hadikatü 's-süeda'nın* çok sayıdaki el yazma nüshalarının yardımcı araç gibi kullanılması gerekiyor. ■

KAYNAKLAR

Aliyev, Sabir, (1993), *Hadikatü's-süeda (şairler) - Fuzûlî, Beng ve Bade*,
Bakü. Bayoğlu, Servet, (1986) *Fuzûlî, Erenler Bahçesi* (Hadikatü's-süeda), Ankara.
Hüseyinî, Mirsaleh, (1373), *Fuzûlî, Hadikatü's-süeda* Tahrân.

Kâşîfî, Hüseyin Vaiz, (1325), *Ravzatü'ş-şüheda*, Bombay.

Memmedzâde, (1996), *Fuzûlî, Eserleri*, 6 C, Bakü. Güngör, Şeyma, (1987) *Fuzûlî, Hadikatü's-süeda* Ankara.

ON THE SCIENTIFIC - CRITICISM TEXTS OF FUZULİS "HADIKATU'S-SUEDA"

Dr. Ataemi MIRZAYEV

ABSTRACT

Hadikatü's-süeda is one of the most well-known works of Fuzûlî which has been copied many times and recognised in almost all circles of culture.

The oldest manuscript of the work, which is available in many of the world libraries, is in Konya.

The scientific-critical text of the work, which

was printed in Cairo in 1845 and seven times in İstanbul after the year 1855, has not been perfectly made up to now due to the differences of the times of comparison.

In this article, the studies of scientific-critical text of Fuzûlî's Hadikatü's-süeda were presented, which was published by Şeyma Güngör in 1987.

Key Words:

Fuzûlî, Hadîka, Text, Critic, Publishing, Copy, Difference

О научно критических текстах б Произбегений
“Хадикатус-сueda” Фузули

Др. Атасми Мирзасев

BILIG/EDITORIAL PRINCIPLES

BILIG is published quarterly: Spring, Summer, Autumn and Winter. At the end of each year, an annual indice series will be offered. Each issue will be forwarded to the subscribers and to the libraries and international institutions to be determined by the editorial board within one month after its publication.

GOALS AND OBJECTIVES

The goals in publishing BILIG are :

To bring forth the cultural riches, historical and current realities of the Turkish World in a scholarly manner.

To reach the experts and scholars who show interest in and produce and/or offer ideas related to the Turkish World.

To follow the studies related to the Turkish World internationally and inform about them to the experts, scholars and public.

SUBJECT MATTERS

BILIG is the social science journal of the Turkish World. The articles to be published in this Journal should be dealing with the historical and current issues and problems and suggesting solutions for the Turkish World.

CONTENTS

The contents of the articles to be published in BILIG are to include ;

Those that are based on an original research which contribute knowlegde and scientific information in its area.

Those that bring forth new views and perspectives on previously written scholarly works based on extensive research and resources.

Those that are the result(s) of studies / researches executed by well reputed individuals and research groups in the Turkish World on contract basis.

Those that inform/announce briefly about new/original works, articles, indiviuals and activities related to the Turkish World.

In order for any article to be published in BILIG , it should not have been previously published or accepted to be published elsewhere, papers presented at a conference or symposium may be accepted for publication if stated so beforehand.

EVALUATION OF ARTICLES

The articles forwarded to be published in BILIG are first studied by the Editorial Board in view of the journal's objectives, subject matter, rules and regulations in writing. Those that are found acceptable are then sent to two referees who are authorities in their field for scientific eval-

uation. Referee reports are secret and safe-kept for five years. In case one referee report is negative and one is favourable , the article may be sent to a third referee for re-evaluation.

The authors of the articles are to consider the criticisms, suggestions and corrections of the editorial board and referees. If they are in disagreement with the editorial board and /or the referees, they are entitled to counterpresent their views and justifications. Only the original copy of the unaccepted articles may be returned upon request.

The royalty rights of the accepted articles are considered transferred to the Ahmet Yesevi University Foundation. However the overall responsibility for the published articles belongs to the author of the article. Quotations from articles including pictures are permitted during full reference to the articles.

Payments to the authors and referees for their contributions are made within one month of publication. The amounts of payments are determined by the Editorial Board subject to the approval by the Board of Managers.

THE LANGUAGE OF THE JOURNAL

Turkiye Turkish is the language of the journal. Articles presented in other Turkish dialects may be evaluated after they are translated into Turkiye Turkish if necessary.

Abstracts in English and Russian along with Turkish are given for each article published in BILIG.

WRITING RULES

The Structure of the Articles

In general the following are to be observed in writing the articles for BILIG:

1. Title of the Article
2. Name(s) and address(es) of the author(s) . (All in Latin letters. Names and surnames are in capital letters. Addresses in normal italic letters)
3. Abstracts (with key words)
4. Each article is to begin with an introductory section stating the purpose, scope and methods utilised; and should continue with main section to include data, observations, views, comments and discussions (pros and cons) and should end with a final section to include important results and, conclusion.
5. Acknowledgements (if necessary)
6. List of references.
7. Title and abstract in English (as in Turkish Abstract)
8. Title and abstract in Russian (as in Turkish Abstract)

TITLE

Should state the subject clearly. Should not exceed 12 words and should be capitalised in bold.

ABSTRACT

Should not exceed 250 words. It should be written in a clear, concise and complete way to reflect the purpose and conclusion of the study so that it could be re-published separately from other parts of the article. The summary with its title should be written in italics. Within abstract no references and formulae should not be given. At least 3, maximum 8 key words should be given at the bottom of the abstracts after a double space.

MAIN SECTION

*Articles should be written in computer 10 points (Times New Roman or similar other characters with double space on A4 (29.7*21 cms) papers. 3cms margins should be left on both ends of the pages. Pages should be numbered. Each article should be composed of at least five thousands and maximum ten thousands words.*

SUB-SECTIONS

In order to provide an orderly transition of information and ideas of the main text and to determine a clear structure of the article other sub-titles may be used for different sections and parts of the article.

*Main **Heading**: These can be used for the summary, sections of the main text, acknowledgement (if any), references and appendice (if any). THESE HEADINGS SHOULD BE CAPITALISED.*

***Interval Headings** : Only The First Letters Should Be in Bold Capital.*

***Sub-headings** : Only the first letter should be in bold capital, and writing should continue on the same line after a colon (:).*

FIGURES AND TABLES

Figures should be drawn on transparent or white paper in ink so as not to cause problems in printing or reducing in size. Each figure should be on a separate page and should be numbered with a caption of the title in Turkish first and English below it.

Tables should also be numbered. It should have the title in Turkish first and English below it. The titles of the figures and tables should be clear and concise. The first letters of each word should be capitalised. When necessary footnotes and acronyms should be below the captions.

PICTURES

Should be on highly contrasted photo papers. Rules for figures and tables are applied for pictures as well. In special cases colored-pictures may be printed.

The number of pages for figures, tables and pictures should not exceed to ten pages. Authors having the necessary technical facilities may themselves insert the related figures, drawings and pictures into text Those without any technical facilities will leave the proportional sizes of empty space for pictures within the text numbering them.

Stating the Source within the Text:

The following examples should be observed when giving the source within the text. Sources will not be given as footnotes.

a. Quoting a single or multi-authored source; first the last name of the author is written and then the date is written in parenthesis as shown in the example.

.....Köksoy (1998)

.....Some authors (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)

b. When multi-authored sources are mentioned , the name of first author is written for others (et.al) is added.

..... Ipekten,et.al., (1975).

Full reference including all the names should be given in the list of references at the end of the article.

c. If an unreachable source is quoted within the text from an available source it should be indicated as follows :

.....Köprülü (1911: in Çelik 1998)

d. Personel communications can be indicated by giving the last name(s), the date(s) but full references should be stated at the end of the article.

LIST OF REFERENCES

a. For periodicals :

The name(s) of author(s), date, the title of the article, the name of the periodical in full, volume #,issue# and page numbers should be quoted.

b. For submitted papers at conferences and / or symposiums:

The name(s) of author(s) , the date, the title of the paper(s), the name / title of the conference / symposium, editor(s), publishing company, volume number, place of organization and page number should be indicated.

c. For books

The name(s) of author(s) , the date, the title of the book (first letters capitalised) publishing company, , the city where it was published , number of pages should be specified.

d. For reports, theses and dissertations

The name(s) of author(s), the date, the title of the theses or report, name of the institution or university, archives number, published or unpublished should be specified.

HOW TO FORWARD THE ARTICLES

The articles duly prepared in accordance with the principles set forth on the foregoing pages are to be sent in three copies (one original, two photocopied forms) to BILIG for publication to the address given below. The last corrected fair copies in diskets and original figures are to reach BILIG within not later than one month. Minor editing and re-arrangements may be done by the editorial board.

CORRESPONDENCE ADDRESS:

*Bilig Dergisi Editörlüğü
Ahmet Yesevi Üniversitesi
Mütevelli Heyet Başkanlığı*

*Taşkent Caddesi, 10.sok. No: 30 06430
Bahçelievler, Ankara-Türkiye*

Tel: (0312) 215 22 06

Fax: (0312) 215 22 09

e-mail : Bilig @ [yesevi.edu.tr](mailto:Bilig@yesevi.edu.tr)

B İ L İ G / YAYIN İLKELERİ

Bilig bahar, yaz,sonbahar, kış olmak üzere yılda dört sayı yayımlanır. Her yılın sonunda derginin yıllık dizini çıkarılır; Yayın Kurulu tarafından belirlenecek kütüphanelere, uluslararası endeks kurumlarına ve abonelere -yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içerisinde- gönderilir.

AMAÇ

Bilig'in yayım amacı;

- Türk dünyasının kültür zenginliklerini, tarihî ve güncel gerçeklerini bilimsel ölçüler içerisinde ortaya koymak;
 - Türk dünyasına ilgi duyan, bu konuda fikir üreten uzman ve bilim adamlarına ulaşmak;
 - Türk dünyası ile ilgili olarak, uluslararası düzeyde yapılan bilimsel çalışmaları izlemek, bunları ilgili bilim adamlarına, uzmanlara ve ilgili kamuoyuna duyurmak;
- tır.

KONU

Bilig, Türk dünyasının sosyal bilimler dergisidir. *Bilig'de* yayımlanacak yazılar sosyal bilimler alanı ile ilgili konular başta olmak üzere, Türk dünyasının tarihî ve güncel problemlerini ortaya koyan, bu problemlere çözüm önerileri içeren yazılar olmalıdır.

MUHTEVA

Bilig'e gönderilecek yazılarda;

- Alanında bir boşluğu dolduracak; araştırmaya dayalı özgün makale,
 - Daha önce yazılmış yazı ve çalışmaları zengin bir kaynakçaya dayanarak değerlendiren, eleştiren ve bu konuda yeni ve dikkate değer görüşler ortaya koyan araştırma ve inceleme yazısı,
 - Türk Dünyası ile ilgili konularda eser ve çalışmalarıyla tanınmış kişi ve gruplara anlaşmalı olarak yaptırılacak araştırma,
 - Türk Dünyası ile ilgili eser, yazı, şahsiyet ve yeni faaliyetleri tanıtan, duyuran, haber veren kısa yazılar,
- olma özelliği aranır.

Araştırma ve inceleme yazılarının *Bilig'de* yayımlanabilmesi için daha önce bir başka yayın organında yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekir. Daha önce bir bilimsel kongrede sunulmuş tebliğler, bu durumu belirtmek şartıyla yayıma kabul edilebilir.

YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilig'de yayımlanmak üzere gönderilen yazılar önce amaç, konu, muhteva, sunuş tarzı ve yazım kurallarına uygunluk yönlerinden Yayın Kurulu'nca incelenir. Bu yönleriyle uygun bulunanlar, bilimsel bakımdan değerlendirilmek üzere, alanında eser ve çalışmalarıyla tanınmış iki hakeme gönderilir. Hakem raporları gizlidir ve 5 yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde, yazı üçüncü bir hakeme gönderilebilir.

Yazarlar, hakem ve Yayın Kurulu'nun eleştirisi, öneri ve düzeltmelerini dikkate almak zorundadırlar. Katılmadıkları hususlar olduğunda bunları ayrı bir sayfada, gerekçeleri ile birlikte açıklama hakkına da sahiptirler. Yayına kabul edilmeyen yazıların yalnızca birinci nüshaları istek halinde yazarlarına iade edilir.

Bilig'de yayımlanması kabul edilen yazıların te'lif hakkı **Ahmet Yesevi Üniversitesine Yardım Vakfı'na** devredilmiş sayılır.

Yayımlanan yazılardaki görüşlerin sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve fotoğraflar, kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yayımlanması kararlaştırılan yazıların yazarlarına ve hakemlerine, te'lif ve inceleme ücreti, yayım tarihinden itibaren 1 ay içerisinde ödenir. Ücret miktarı **Yayın Kurulu'nun** önerisi üzerine **Yönetim Kurulunca** belirlenir.

YAZIM DİLİ

Bilig in yazım dili Türkiye Türkçesi'dir. Ancak her sayıda derginin üçte bir oranını geçmeyecek şekilde İngilizce yazılara da yer verilebilir. Türkiye Türkçesi dışındaki Türk lehçelerinde hazırlanmış yazılar, gerektiği takdirde Yayın Kurulu'nun kararı ile Türkiye Türkçesi'ne aktarıldıktan sonra değerlendirilir.

Yayımlanacak yazıların Türkçe özetlerinin yanısıra İngilizce ve Rusça özetleri de verilir.

YAZIM KURALLARI

Makalenin Yapısı

Makalenin genel olarak aşağıda belirtilen düzene göre sunulmasına özen gösterilmelidir:

1) Başlık

2) Yazar ad(lar)ı ve adres(ler)i

{Hepsi Lâtin / Türk harfleriyle olmak üzere yazar adları, soyadı büyük harflerle olmak üzere koyu karakterde, adresler normal italik karakterde}

3) Özet (anahtar kelimeler eklenerek)

4) Makale, çalışmanın amaç, kapsam, çalışma yöntemlerini belirten bir **giriş** bölümüyle başlamalı; veriler, gözlemler, görüşler, yorumlar, tartışmalar., gibi **ara** ve **alt** bölümlerle devam etmeli; ve nihayet **tartışma ve sonuçlar** {veya sonuçlar ve tartışmalar} bölümüyle son bulmalıdır.

- 5) Katkı belirtme (*gerekiyor ise*)
- 6) Kaynaklar Dizini
- 7) İngilizce başlık ve İngilizce Özet (*Türkçe özetle olduğu gibi*)
- 8) Rusça başlık ve Rusça Özet (*Türkçe özetle olduğu gibi*)

Başlık

Konuyu en iyi şekilde belirtmeli, 12 kelimeyi geçmemeli, tamamı büyük harflerle ve **bold** olarak yazılmalıdır.

Özet

250 kelimeyi geçmeyecek şekilde ve yayının diğer bölümlerinden ayrı olarak yayımlanabilecek düzeyde yazılmış, yazının tümünü en kısa, öz biçimde *{özellikle çalışmanın amacını ve sonucunu}* yansıtacak nitelikte olmalıdır. Özeti başlığı ve metin kısmı italik karakterle yazılmalıdır. Özet içinde, yararlanılan kaynaklara, şekil, çizelge ve eşitlik numaralarına değinilmemelidir. Özeti altında bir satır boşluk bırakılarak en az 3, en çok 8 anahtar kelime verilmelidir.

Ana Metin

Makale, A4 boyutunda (29.7x21 cm.) kâğıtların üzerine bilgisayarda 1,5 satır aralıklı ve 10 punto *{Times New Roman veya benzer bir yazı karakteri ile}* yazılmalıdır. Sayfa kenarlarında 3'er cm. boşluk bırakılmalı ve sayfalar numaralandırılmalıdır. Yazılar en az beş-bin, en çok onbin civarında kelimeden oluşmalıdır.

Bölüm Başlıkları

Makalenin yapısını belirlemek ve ana metinde düzenli bir bilgi aktarımı sağlamak üzere yazıda **ana**, **ara** ve **alt** başlıklar kullanılabilir. Başlıklara numara veya harf verilmemelidir.

Ana Başlıklar: Bunlar, sıra ile özet, ana metnin bölümleri, teşekkür *{varsa}*, kaynakça, ekler *{varsa}*'den oluşmaktadır. ANA BAŞLIKLAR BÜYÜK HARFLERLE YAZILMALIDIR.

Ara Başlıklar: Yalnız Birinci Harfleri Büyük Bold harfle yazılmalıdır.

Alt Başlıklar: Yalnız birinci harfleri büyük bold harflerle yazılmalı ve hemen başlık sonunda iki nokta üst üste konularak yazıya aynı satırdan devam edilmelidir.

Şekiller ve çizelgeler

Şekiller, küçültme ve basımda sorun yaratmamak için siyah mürekkep ile, düzgün ve yeterli çizgi kalınlığında aydınlar veya beyaz kâğıda çizilmelidir. Her şekil ayrı bir sayfada olmalıdır. Şekiller 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmalı ve her şeklin altına başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır.

Çizelgeler de şekiller gibi, 1 (bir)'den başlayarak ayrıca numaralandırılmak ve her çizelgenin üstüne başlığıyla birlikte önce Türkçe, sonra İngilizce olarak yazılmalıdır. **Şekil** ve çizelgelerin başlıkları, kısa ve öz olarak seçilmeli ve her kelimenin ilk harfi büyük, diğerleri küçük harflerle yazılmalıdır. Gerekli durumlarda açıklayıcı dipnotlara veya kısaltmalara şekil ve çizelgelerin hemen altında yer verilmelidir.

Resimler

Parlak, sert (*yüksek kontrastlı*) fotoğraf kâğıdına basılmalıdır. Ayrıca şekiller için verilen kurallara uyulmalıdır. Özel koşullarda renkli resim baskısı yapılabilecektir.

Şekil, çizelge ve resimler toplam 10 sayfayı aşmamalıdır. Teknik imkâna sahip yazarlar, şekil, çizelge ve resimleri aynen basılabilecek nitelikte olmak şartı ile metin içindeki yerlerine yerleştirebilirler. Bu imkâna sahip olmayanlar, bunlar için metin içinde aynı boyutta boşluk bırakarak içine şekil, çizelge veya resim numaralarını yazarlar.

Metin İçinde Kaynak Verme

Metin içinde kaynak vermede aşağıdaki örneklerle uyulmalı, kesinlikle dipnot şeklinde kaynak gösterilmemelidir:

a) Metin içinde tek yazarlı kaynaklara değinme yapılırken, aşağıdaki örneklerde olduğu gibi, önce araştırmacının soyadı, sonra parantez içinde yayım tarihi verilir.

... Köksoy (1998)

... Bazı araştırmacılar (Bilgegil, 1970; Kaplan, 1974; Aktaş, 1990)

b) Çok yazarlı yayınlara metin içinde değinilirken, aşağıdaki gibi ilk yazar adı belirtilmeli, diğerleri için vd. harfleri kullanılmalıdır. Ancak kaynaklar dizini'nde bütün yazarların isimleri yer almalıdır.

... İpekten vd. (1975)

c) Ulaşılamayan bir yayına metin içinde değinme yapılırken bu kaynakla birlikte alıntının yapıldığı kaynak da aşağıdaki gibi belirtilmelidir.

.. Köprülü (1911; Çelik, 1998 'den)

d) Kişisel görüşmelere metin içinde -soyadı ve tarih belirtilerek- değinilmeli, ayrıca kaynaklar dizini'nde de belirtilmelidir.

Kaynaklar Dizini

a) Süreli yayınlar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, makalenin başlığı, süreli yayının adı (*kısaltılmamış*), cilt no (*sayı no*), sayfa no.

b) Bildiriler için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, bildirinin başlığı, sempozyumun veya kongrenin adı, editör(ier), basımevi, cilt no, düzenlendiği yerin adı, sayfa no.

c) Kitaplar için:

Yazar ad(lar)ı, tarih, kitabın adı [*ilk harfleri büyük*], yayınevi, basıldığı şehrin adı, sayfa sayısı.

d) Raporlar ve tezler için;

Yazar ad(lar)ı, tarih, raporun veya tezin başlığı, kuruluş veya üniversitenin adı, arşiv no (*varsa*), sayfa sayısı, yayımlanıp-yayımlanmadığı.

YAZILARIN GÖNDERİLMESİ

Bilig'de yayımlanmak üzere *-yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak-* hazırlanmış yazılar, biri orijinal, diğer ikisi fotokopi olmak üzere aşağıdaki adrese gönderilir. Yayına kabul edilen yazıların son düzeltmeleri yapılmış bilgisayar disketleri ile şekillerin orijinalleri en geç bir ay içinde yukarıda belirtilen adrese ulaştırılır. Yayın Kurulu'nca, esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler yapılabilir.

YAZIŞMA ADRESİ

***Bilig Dergisi* Editörlüğü**

Ahmet Yesevi Üniversitesi Mütevelli

Heyet Başkanlığı

Taşkent Cad. 10. Sok. No: 30 06430

Bahçelievler/ANKARA

Tel: (0312) 215 22 06

Fax: (0312) 215 22 09

e-mail: bilig @ yesevi. edu. tr